

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
рішенням вченої ради економічного
факультету
прот. № ____ від ____ 20 ____ р

Рекомендовано
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом
прот. № ____ від _____.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА
I семестр 2020-2021 навчального року

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

освітня програма: - Економіка підприємства (ЕП)
Економічна безпека підприємства (ЕБП)

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

освітня програма: - Підприємництво (П)
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ПТБД)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор: Дикань Володимир Леонідович (доктор економічних наук, професор)

Уткіна Юлія Миколаївна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-10-96, e-mail: ytkina_um@kart.edu.ua; dykan_vl@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: понеділок, четвер 11:00-12:20

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх,
503 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

І семестр 2020 курс силабус

8-ПІ ЕП, 9-ПІ-П, 39-ПІ-Пс

Лекції: кожна середа, 11:00 – 12:20 (01.09.2020 – 28.12.2020)

Аудиторія: 3.507

вівторок (кожен непарний тиждень), 11:00 – 12:20 (01.09.2020 – 28.12.2020)

Аудиторія: 3.507

Практики: кожну п'ятницю, 11:00 – 12:20 (01.09.2020 – 28.12.2020)

Аудиторія: 3.507

Команда викладачів:

Лектор: Дикань Володимир Леонідович, Уткіна Юлія Миколаївна

Контакти: dykan_vl@kart.edu.ua; ytkina_um@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: 13.00-14.00 середа - четвер

І знову Україна в центрі уваги усього світу. Вже вкотре після Чорнобиля, Помаранчевої революції, Революції Гідності і в стані фактичної війни, до нас прикуті погляди світової спільноти. Можливо часто постає питання: як може держава з таким потужним потенціалом, працьовитим народом і багатими надрами, багатотними землями і чудовою природою не використовувати усе це для забезпечення гідного життя своїх громадян. Відповіді, мабуть, слід шукати в історії, далекій і новітній, нашій ментальності, світосприйнятті тощо. Але не про це зараз мова і не моя мета – шукати її на сторінках цього видання. Я про інше.

Я, власне, про Україну. Маю тверде переконання: Україна – це ми. Гідне життя в Україні починається із кожного з нас. Попри «високі слова», вони мають, на мою думку,

дуже просте і «приземлене» значення. Від того, як ми віддаємо своїй справі, як працюємо, створюємо блага, продукуємо ідеї, пишемо сторінки нашої культури і мистецтва, вчимо і вчимося залежить наше життя, наша Україна. Ніхто за нас не зробить її квітучою, а нас – щасливими. Наша байдужість, пасивність, жадібність, безвідповідальність, нехтування елементарними нормами людського співжиття – це ті вади, які заважають нам просуватись до гідного життя. До того ж нам потрібна сильна економіка. Вона створюється розумом і руками небайдужих, талановитих і професійно підготовлених людей.

У цьому питанні ключова роль належить системі освіти у нашій державі. Можливо вона далека від такої, якою ми хотіли б її бачити, але наше призначення – здійснювати підготовку національних економічних кадрів, готових приймати виклики сьогодення, вміти впливати на економічні процеси на основі знання і розуміння економічних законів, правильно оцінювати тенденції розвитку вітчизняної та світової економіки, інтегруватись у світову економічну спільноту. Велика економіка робиться «руками» кожного конкретного суб'єкта господарювання – підприємства, підприємця, кожного працівника. Ось чому в процесі підготовки економістів важлива роль належить курсу «Економіка підприємства».

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

- 1. Інтегральна компетентність** (здатність розв'язувати задачі і проблеми в управлінні та адмініструванні, які характеризується невизначеністю умов і вимог, що передбачає проведення організаційної діяльності та здійснення інновацій);
- 2. Групова робота** (здатність працювати у великій науковій групі, розуміючи відповідальність за результати роботи, а також беручи до уваги бюджетні витрати персональні зобов'язання);
- 3. Дослідницька здатність** (компетентності ініціювати і виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження)
- 4. Комунікаційні навички** (здатність ефективно спілкуватися із спеціальною та загальною аудиторіями, також вміти представляти складну інформацію у зручній та зрозумілій формі усно чи письмово, із застосуванням сучасної техніки та технологій)
- 5. Управлінські якості** (здатність працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей);
- 6. Інформаційний менеджмент** (здатність визначати, мати доступ, аналізувати та поєднувати інформацію з різних джерел, документів та досліджень для вирішення економічних задач);
- 7. Здатність до критики та оцінювання** (компетентність інтегрувати результати досліджень та брати участь у дискусіях з досвідченими науковцями та практиками стосовно наукового та практичного значення та потенційних наслідків отриманих результатів)

Чому ви маєте обрати цей курс?

Курс «Економіка підприємства» відноситься до блоку професійної підготовки бакалаврів зі спеціальностей 051 «Економіка» освітніх програм «Економіка підприємства» й «Економічна безпека підприємства» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітніх програм «Підприємництво» й «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» та є одним з опорних курсів за фахом, ефективне засвоєння якого забезпечує розуміння як наступних курсів спеціальностей за структурно-логічною схемою «Технологія машинобудівних підприємств - Організація виробництва – Економіка підприємства – Економіка праці та соціально-трудова відносини – Економічний аналіз – Економіка та організація інноваційної діяльності – Планування і контроль на підприємстві – Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків», так і достатні компетенції для виконання професійної діяльності в умовах діючого виробництва на підприємстві. Реалізація цієї задачі висуває відповідні вимоги до підготовки навчально-методичного забезпечення

бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Приклади питань для обговорення доступні на слайдах відповідних презентацій. Ось деякі з них:

- 1) SWOT-аналіз як інструмент стратегічного планування
- 2) Точка беззбитковості виробництва. Розрахунок критичного виторгу та критичного обсягу виробництва
- 3) Організація та розробка стратегії на підприємстві
- 4) Оцінка ефективності діяльності підприємства

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекція 1. Економічна сутність та задачі інвестування		ПР 1. Ефективність інвестиційних проєктів
2	2	Лекція 2. Ізольоване та синхронне планування інвестицій	2	ПР 2. Ефективність інвестиційних проєктів
3	2	Лекція 3. Класифікація персоналу підприємства	2	ПР 3. Фактори ризику інвестиційної діяльності
4	2	Лекція 4. Планування і підбір кадрів	2	ПР 4. Продуктивність праці
5	2	Лекція 5. Мотивація праці	2	ПР 5. Системи оплати праці
6	2	Лекція 6. Цілі та напрямки інноваційної діяльності підприємства	2	ПР 6. Оцінка ефективності інноваційної діяльності
7	2	Лекція 7. Менеджмент інновацій	2	ПР 7. Оцінка ефективності інноваційної діяльності
Модульний контроль знань				
8	2	Лекція 8. Види комунікацій	2	ПР 8. Бюджет комунікаційної взаємодії
9	2	Лекція 9. Цілі та об'єкти комунікаційної політики	2	ПР 9. Оцінка ефективності реклами
10	2	Лекція 10. Стратегія впливу на аудиторію	2	ПР 10. Оцінка ефективності реклами
11	2	Лекція 11. Сутність конкурентоспроможності підприємства	2	ПР 11. Якість продукції
12	2	Лекція 12. Місце економіки вражень у функціонуванні підприємства	2	ПР 12. Ціни та методи їх формування
13	2	Лекція 13. Економічна безпека підприємства	2	ПР 13. Складові економічної безпеки
14	2	Лекція 14. Інформаційна безпека підприємства	2	ПР 14. Форми та види реструктуризації
15	2	Лекція 15. Загальна характеристика процесів реструктуризації, санації та ліквідації підприємства	2	ПР 15. Фінансове оздоровлення підприємства
Модульний контроль знань				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

- Студентам пропонується виконати розрахунок курсового проекту з курсу на тему «Розрахунок техніко-економічних показників діяльності підприємства до та після проведення модернізаційних заходів» впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 10 до 20 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.
- Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента або групи впродовж семестру очно та висловити свої критичні зауваження.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди в питаннях економіки підприємства. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). Ступінь залученості визначається участю у роботі дискусійного клубу з питань технології машинобудування.

Максимальна сума становить 15 балів.

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

- Студент складає іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх при складанні іспиту, відповівши на питання викладача (Додаток 1).

Команда викладачів:

Дикань Володимир Леонідович (<http://kart.edu.ua/kafedra-eyvkb-ua/zav-kaf-eyvkb-ua>)
лектор з економіки підприємства в УкрДУЗТ. Отримав ступінь д.е.н. за спеціальністю 08.02.03 – «Управління, планування і державне регулювання економіки» в Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна у 1996 році. Напрямки наукової діяльності: Забезпечення конкурентоздатності підприємств в умовах ринкової економіки», «Економічна безпека підприємства», «Стратегічне управління підприємством», «Державне регулювання економіки», «Міжнародні транспортні коридори та логістичні центри».

Уткіна Юлія Миколаївна (<http://kart.edu.ua/kafedra-euvkb-ua/kolectuv-kafedru-euvkb-ua/utkina-um-ua>) – лектор з питань економіки підприємства в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами» в УкрДУЗТ у 2010 році. Напрямки наукової діяльності: економіка й організація інноваційної діяльності у промисловості та на транспорті, забезпечення конкурентоспроможності підприємств промисловості та транспортної галузі, управління проектами, основи підприємництва.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаток 1

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

- 1 Економіка підприємства як самостійна економічна дисципліна
- 2 Поняття, ознаки, місія та цілі підприємства.
- 3 Характеристика підходів до управління підприємством.
- 4 Поняття управління. Функції управління.
- 5 Класифікація підприємств.
- 6 Організаційно-правові форми підприємств.
- 7 Об'єднання підприємств.
- 8 Підприємництво як вид господарської діяльності.
- 9 Загальна і виробнича структура підприємства.
- 10 Види структур підприємства.
- 11 Основні, допоміжні, обслуговуючі процеси.
- 12 Визначення робочого місця, виробничих ділянок, цехів.
- 13 Типи організаційних структур управління.
- 14 Форми організації виробництва.
- 15 Типи виробничого процесу.
- 16 Основні принципи раціональної організації виробничого процесу.
17. Характеристика способів поєднання операцій технологічного процесу (види просування виробів).
- 18 Методи організації виробничого процесу.
- 19 Суспільні форми організації виробництва.
- 20 Сутність нормування праці, характеристика методів нормування.
- 21 Генеральний план виробництва.
- 22 Функції і завдання допоміжних виробничих підрозділів підприємства.
- 23 Охарактеризуйте типи організації виробництва.
- 24 Сутність технологічної підготовки виробництва.
- 25 Еколого-економічні проблеми діяльності підприємства.
- 26 Основні фактори зовнішнього середовища підприємства.
- 27 Поняття аналізу ринкового і конкурентного середовища підприємства.
- 28 Поняття сильних і слабких сторін підприємства.
- 29 Значення стратегічного планування на підприємстві.
- 30 Загальні стратегії підприємства.
- 31 Характеристика матриці Бостонської консультативної групи.
- 32 Функціональні стратегії підприємства.
- 33 Організація й розробка стратегії на підприємстві.
- 34 Процес прийняття стратегічних рішень. Стратегічні альтернативи.
- 35 Реалізація стратегії і контроль.
- 36 Визначення поняття «планування».
- 37 Види планування.
- 38 Особливості систем планування.
- 39 Системи показників планування.
- 40 Показники ефективності виробництва.
- 41 Методи визначення потреби в матеріальних ресурсах.
- 42 Собівартість. Її види.
- 43 Витрати і їх види.
- 44 Основні положення бізнес-плану.
- 45 Обґрунтування бізнес-плану.
- 46 Що таке основні фонди підприємства і які існують види їх вартісної оцінки?
47. У чому полягає призначення амортизаційних відрахувань?
48. Які екстенсивні та інтенсивні показники використання основних фондів?

49. Розкрийте сутність поняття та методів розрахунку виробничої потужності.
50. Які призначення та склад оборотних фондів підприємства?
51. У чому полягає нормування оборотних коштів? Назвіть нормативи за окремими елементами оборотних коштів.
52. Якими показниками можна виміряти ефективність використання оборотних коштів на підприємстві?
53. Які існують напрямки прискорення оборотності оборотних коштів?
54. Відмінності трудових ресурсів від інших видів ресурсів.
55. Визначення поняття "професія".
56. Визначення поняття "спеціальність".
57. Визначення поняття "кваліфікація".
58. Планування кадрів.
59. Фактори, що впливають на потребу в кадрах.
60. Розрахунок чисельності кадрів.
61. Відбір персоналу. Джерела.
62. Системи оплати праці.
63. Мотивація. Форми мотивації працівників.
64. Поняття продуктивності праці та методи її вимірювання.
65. Чинники підвищення продуктивності праці.
66. Поняття витрат і собівартості продукції.
67. Класифікація витрат.
68. Шляхи зниження собівартості продукції.
69. Показник „витрати на одну гривню товарної продукції”.
70. Поняття, види і функції ціни.
71. Методи ціноутворення.
72. Поняття доходу і прибутку.
73. Формування фінансових результатів роботи підприємства.
74. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства.
75. Якість продукції як економічна категорія. Показники й методи оцінки якості.
76. Технічні, організаційні та соціально-економічні заходи для підвищення якості та конкурентоспроможності продукції (послуг) вітчизняних товаровиробників.
77. Стандартизація і сертифікація продукції.
78. Сутність, характеристика інвестицій як найважливішого фінансового ресурсу підприємства.
79. Види інвестицій.
80. Встановлення необхідного обсягу капіталовкладень.
81. Джерела фінансування інвестицій.
82. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів.
83. Поняття та види інноваційних процесів, взаємозв'язок між ними.
84. Зміст науково-технічного прогресу, його форми.
85. Загальні та пріоритетні напрями НТП.
86. Методика визначення економічної ефективності технічних нововведень.
87. Економічна безпека підприємства.
88. Банкрутство, ліквідація і санація підприємств.
89. Конкурентоспроможність продукції.
90. Конкурентоспроможність підприємства.